

Bijlage VWO
2013

tijdvak 2

Grieks

Tekstboekje

Ἰάσων

446 Οὐ νῦν κατείδον πρῶτον ἀλλὰ πολλάκις
447 τραχεῖαν ὄργην ὡς ἀμήχανον κακόν.
448 Σοὶ γὰρ παρὸν γῆν τήνδε καὶ δόμους ἔχειν
449 κούφως φερούση κρεισσόνων βουλευύματα,
450 λόγων ματαίων οὐνεκ' ἐκπεσῆ χθονός.
451 Κάμοι μὲν οὐδὲν πρᾶγμα· μὴ παύση ποτὲ
452 λέγουσ' Ἰάσον' ὡς κάκιστός ἐστ' ἀνήρ.
453 Ἄ δ' ἐς τυράννους ἐστὶ σοὶ λελεγμένα,
454 πᾶν κέρδος ἡγοῦ ζημιουμένη φυγῆ.
455 Κἀγὼ μὲν αἰεὶ βασιλέων θυμουμένων
456 ὄργας ἀφήρουν καὶ σ' ἐβουλόμην μένειν·
457 σὺ δ' οὐκ ἀνίεις μωρίας, λέγουσ' αἰεὶ
458 κακῶς τυράννους· τοιγὰρ ἐκπεσῆ χθονός.
459 Ὅμως δὲ κάκ τῶνδ' οὐκ ἀπειρηκῶς φίλοις
460 ἦκω, τὸ σὸν δὲ προσκοπούμενος, γύναι,
461 ὡς μήτ' ἀχρήμων σὺν τέκνοισιν ἐκπέσης
462 μήτ' ἐνδεής του· πόλλ' ἐφέλκεται φυγῆ
463 κακὰ ξὺν αὐτῇ. Καὶ γὰρ εἰ σύ με στυγεῖς,
464 οὐκ ἂν δυναίμην σοὶ κακῶς φρονεῖν ποτε.

Μήδεια

465 ὦ παγκάκιστε, τοῦτο γάρ σ' εἰπεῖν ἔχω
466 γλώσση μέγιστον εἰς ἀνανδρίαν κακόν·
467 ἦλθες πρὸς ἡμᾶς, ἦλθες ἔχθιστος γεγώς;
468 [θεοῖς τε κάμοι παντί τ' ἀνθρώπων γένει]
469 Οὔτοι θράσος τόδ' ἐστὶν οὐδ' εὐτολμία,
470 φίλους κακῶς δράσαντ' ἐναντίον βλέπειν,
471 ἀλλ' ἡ μεγίστη τῶν ἐν ἀνθρώποις νόσων
472 πασῶν, ἀναίδει'. Εὐ δ' ἐποίησας μολῶν·
473 ἐγὼ τε γὰρ λέξασα κουφισθήσομαι

474 ψυχὴν κακῶς σὲ καὶ σὺ λυπήσῃ κλύων.
475 Ἐκ τῶν δὲ πρώτων πρώτον ἄρξομαι λέγειν·
476 ἔσωσά σ', ὡς ἴσασιν Ἑλλήνων ὅσοι
477 ταῦτόν συνεισέβησαν Ἀργῶν σκάφος,
478 πεμφθέντα ταύρων πυρπνόων ἐπιστάτην
479 ζεύγλαισι καὶ σπεροῦντα θανάσιμον γύην·
480 δράκοντά θ', ὃς πάγχρυσον ἀμπέχων δέρος
481 σπείραις ἔσφζε πολυπλόκοις ἄυπνος ὢν,
482 κτείνας' ἀνέσχον σοι φάος σωτήριον.
483 Αὐτὴ δὲ πατέρα καὶ δόμους προδοῦσ' ἐμοῦς
484 τὴν Πηλιῶτιν εἰς Ἴωλκὸν ἰκόμην
485 σὺν σοί, πρόθυμος μᾶλλον ἢ σοφωτέρα·
486 Πελίαν τ' ἀπέκτειν', ὥσπερ ἄλγιστον θανεῖν,
487 παίδων ὑπ' αὐτοῦ, πάντα τ' ἐξεῖλον δόμον.
488 Καὶ ταῦθ' ὑφ' ἡμῶν, ὦ κάκιστ' ἀνδρῶν, παθῶν
489 προύδωκας ἡμᾶς, καινὰ δ' ἐκτίσω λέχη,
490 παίδων γεγῶτων· εἰ γὰρ ἦσθ' ἄπαις ἔτι,
491 συγγνώστ' ἂν ἦν σοι τοῦδ' ἐρασθῆναι λέχους.
492 Ὅρκων δὲ φρούδη πίστις, οὐδ' ἔχω μαθεῖν
493 εἰ θεοὺς νομίζεις τοὺς τότε οὐκ ἄρχειν ἔτι
494 ἢ καινὰ κεῖσθαι θέσμι' ἀνθρώποις τὰ νῦν,
495 ἐπεὶ σύνοισθά γ' εἰς ἔμ' οὐκ εὐορκος ὢν.

Euripides, Medea 446-495

Aantekeningen

- regel 460 **προσκοπέομαι** zorgen voor
regel 461 **ἀχρήμων** arm
regel 469 **ἡ εὐτολμία** vastberadenheid
regel 477 **συνεισβαίνω** mee aan boord gaan
regel 478 **πύρπνοος** vuursnuivend
regel 479 **ἡ ζεύγλη** juk
regel 480 **πάγχρυσος** geheel van goud
regel 481 **ἡ σπείρα** spiraal
πολύπλοκος ineengestremgeld
regel 494 **τὸ θέσμιον** wet
regel 495 **εὐορκος** trouw aan zijn eed

Ἰάσων

866 Ἦκω κελευσθεῖς· καὶ γὰρ οὐσα δυσμενῆς
867 οὗ τᾶν ἀμάρτοισ τοῦδέ γ', ἀλλ' ἀκούσομαι·
868 τί χρῆμα βούλη καινὸν ἐξ ἔμοῦ, γύναι;

Μήδεια

869 Ἰάσον, αἰτοῦμαί σε τῶν εἰρημένων
870 συγγνώμον' εἶναι· τὰς δ' ἑμὰς ὀργὰς φέρειν
871 εἰκός σ', ἐπεὶ νῶν πόλλ' ὑπείργασται φίλα.
872 Ἐγὼ δ' ἑμαυτῇ διὰ λόγων ἀφικόμην
873 κάλοιδόρησα· Σχετλία, τί μαίνομαι
874 καὶ δυσμεναίνω τοῖσι βουλευούσιν εὖ,
875 ἐχθρὰ δὲ γαίας κοιράνοις καθίσταμαι
876 πόσει θ', ὅς ἡμῖν δρᾷ τὰ συμφορώτατα,
877 γήμας τύραννον καὶ κασιγνήτους τέκνοις
878 ἑμοῖς φυτεύων; Οὐκ ἀπαλλαχθήσομαι
879 θυμοῦ; Τί πάσχω, θεῶν ποριζόντων καλῶς;
880 Οὐκ εἰσὶ μὲν μοι παῖδες, οἶδα δὲ χθόνα
881 φεύγοντας ἡμᾶς καὶ σπανίζοντας φίλων;
882 Ταῦτ' ἐννοηθεῖς' ἠσθόμην ἀβουλίαν
883 πολλὴν ἔχουσα καὶ μάτην θυμουμένη.
884 Νῦν οὖν ἐπαινῶ σωφρονεῖν τέ μοι δοκεῖς
885 κῆδος τόδ' ἡμῖν προσλαβών, ἐγὼ δ' ἄφρων,
886 ἢ χρῆν μετεῖναι τῶνδε τῶν βουλευμάτων
887 καὶ ξυμπεραίνειν καὶ παρεστάναι λέχει
888 νύμφην τε κηδεύουσαν ἠδεσθαι σέθεν.
889 Ἄλλ' ἐσμὲν οἶόν ἐσμεν, οὐκ ἐρῶ κακόν,
890 γυναῖκες· οὐκουν χρῆν σ' ὁμοιοῦσθαι κακοῖς,
891 οὐδ' ἀντιτείνειν νήπι' ἀντὶ νηπίων.
892 Παριέμεσθα καὶ φαμεν κακῶς φρονεῖν
893 τότε', ἀλλ' ἄμεινον νῦν βεβούλευμαι τάδε.

894 ὦ τέκνα τέκνα, δεῦρο, λείπετε στέγας,
895 ἐξέλθετ', ἀσπάσασθε καὶ προσείπατε
896 πατέρα μεθ' ἡμῶν καὶ διαλλάχθηθ' ἅμα
897 τῆς πρόσθεν ἔχθρας ἐς φίλους μητρὸς μέτα·
898 σπονδαὶ γὰρ ἡμῖν καὶ μεθέστηκεν χόλος.
899 Λάβεσθε χειρὸς δεξιᾶς· οἴμοι, κακῶν
900 ὥς ἐννοοῦμαι δὴ τι τῶν κεκρυμμένων.
901 Ἄρ', ὦ τέκν', οὕτω καὶ πολὺν ζῶντες χρόνον
902 φίλην ὀρέξετ' ὠλένην; Τάλαιν' ἐγώ,
903 ὥς ἀρτίδακρὺς εἰμι καὶ φόβου πλέα.
904 Χρόνω δὲ νεῖκος πατρὸς ἐξαιρουμένη
905 ὅψιν τέρειναν τήνδ' ἔπλησα δακρῶν.

Euripides, Medea 866-905

Aantekeningen

- regel 870* συγγνώμων vergevensgezind
regel 871 ὑπεργάζομαι doen
regel 874 δυσμεναίνω vijandig zijn
regel 876 σύμφορος nuttig
regel 882 ἡ ἀβουλία onberadenheid
regel 885 τὸ κῆδος verwantschap
regel 887 ξυμπεραίνω mee voltooiën
regel 903 ἀρτίδακρυς geneigd tot huilen

Tekst 3

De stad Thebe wordt bestuurd door Kreon. Wanneer deze stad wordt belegerd, geeft Kreon zijn zoon Menoikeus opdracht de oude blinde waarzegger Teiresias te halen. Teiresias geeft in onderstaande tekst een oplossing voor de problemen waarin de stad verkeert.

Τειρεσίας

903 Κλύοις ἂν ἤδη τῶν ἐμῶν θεσπισμάτων.

904 Πρῶτον δ' ἐκεῖνο βούλομαι σαφῶς μαθεῖν·

905 ποῦ ἴστιν Μενοικεύς, ὅς με δεῦρ' ἐπήγαγεν;

Κρέων

906 Ὅδ' οὐ μακρὰν ἄπεστι, πλησίον δὲ σοῦ.

Τειρεσίας

907 Ἄπελθέτω νυν θεσφάτων ἐμῶν ἐκάς.

Κρέων

908 Omdat hij mijn zoon is, zal hij zwijgen over wat geheim moet blijven.

Τειρεσίας

909 Βούλη παρόντος δητὰ σοι τούτου φράσω;

Κρέων

910 Κλύων γὰρ ἂν τέρποιτο τῆς σωτηρίας.

Τειρεσίας

911 Ἄκουε δὴ νυν θεσφάτων ἐμῶν ὁδόν,

912 hoe jullie de stad van de Thebanen kunnen redden.

913 Σφάξαι Μενοικέα τόνδε δεῖ σ' ὑπὲρ πάτρας,

914 σὸν παῖδ', ἐπειδὴ τὴν τύχην αὐτὸς καλεῖς.

Κρέων

915 Τί φῆς; Τίν' εἶπας τόνδε μῦθον, ὦ γέρον;

Τειρεσίας

916 Ἄπερ πέφυκε, ταῦτα κἀνάγκη σὲ δρᾶν.

Κρέων

917 ὦ πολλὰ λέξας ἐν βραχεῖ χρόνῳ κακά.

Τειρεσίας

918 Σοί γ', ἀλλὰ πατρίδι μεγάλα καὶ σωτήρια.

Κρέων

919 Οὐκ ἔκλυον, οὐκ ἤκουσα· χαιρέτω πόλις.

Τειρεσίας

920 Ἄνῆρ ὄδ' οὐκέθ' αὐτός· ἐκνεύει πάλιν.

Κρέων

921 Ga alsjeblijft weg. Want ik heb jouw voorspellingen niet nodig.

Euripides, Phoenissae 903-921

Aantekeningen

- regel 903 ἤδη nu
regel 905 ἔστιν = ἔστιν
regel 906 μακρὰν ver
regel 907 Ἄπελθέτω Hij moet weggaan
τὸ θέσφατον voorspelling
regel 909 βούλομαι + *coniunctivus* willen dat
τούτου *Hiermee wordt Menoikeus bedoeld*
regel 910 γὰρ ja, want
τέρπειτο *onderwerp: Menoikeus*
regel 911 τὸ θέσφατον voorspelling
ἡ ὁδός inhoud
regel 913 σ' *subjectsaccusativus*
regel 914 ἐπειδὴ en dat zeg ik je omdat
καλέω vragen naar
regel 915 Τίν' εἶπας τόνδε μῦθον, ὦ γέρον; Wat zei je daar voor iets,
oude man?
regel 916 Ἄπερ πέφυκε Wat door het lot beschikt is
κἀνάγκη = καὶ ἀνάγκη ἐστί
regel 917 ὦ λέξας o jij die hebt verteld
regel 918 Σοί γ' Ja, slecht voor jόύ
regel 919 χαιρέτω πόλις wat kan mij de stad schelen!
regel 920 Ἄνῆρ ὄδ' οὐκέθ' αὐτός Lees Ὁ ἀνῆρ ὄδ' οὐκέτι ὁ αὐτός
ἐστιν
ἐκνεύω πάλιν zijn verplichtingen ontlopen